

depicta est: simulque libros et tabulas, supra in adnotationibus, quas tabulis Italiam superiorem mediam et inferiorem continentibus adieci, memoratas, in auxilium adhibui. Iisdem scriptis usus sum in concipiendis et depingendis tabellis in marginem inclusis, quarum altera demonstret, quam formam Italia tempore urbis conditae habuerit, altera, quam speciem regnum Romanum sub rege Tarquinio Superbo prae se tulerit. Quod vero cum *Grotefendo* secutus sum *Mannerum*, qui in computandis annis, quibus singulae sint conditae coloniae, non vera rerum conditione intellecta, haud dubie errores admisit, factum est, ut complures temporum numeri in tabula maiore adnotati cum *Kiepertii* computatione, quam ille in minore Atlante summa diligentia instituit, non congruant; qui quidem numeri in tabula aenea sunt correcti, ut omnia exempla, quae nunc exendantur, vitio illo indigeant. Parvae designationes Agrigenti et Tarenti ex Atlante *Kiepertii*, quem, quum ei multa debeam, saepe memoravi, depictae et exaratae sunt.

### XXIII.

#### Italia a bellis Punicis usque ad finem Imperii occidentalis.

*Tabellae in marginem inclusae:* 1) Roma et Carthago initio secundi belli Punici; 2) Corsica; 3) Sardinia.

Haec tabula sic comparata est, ut illam antiquitate quasi sanctam descriptionem ostendat, ex qua Italia primum in Galliam cisalpinam sive Italiam superiorem et in Italiam mediam et inferiorem, tum in regiones, quas fecit Augustus, dividatur. Illa vero in provincias divisio semper conservata adeoque a magistratibus nisi ante, certe Constantini tempore denuo recepta est. Si quae pro veteribus nova exorta sunt provinciarum nomina, ea in tabula literis tenuioribus insignita sunt. Quas fecerit in Italia expeditiones Hannibal, qui terror Romae factus per sedecim annos ibi morabatur, eas ex Livii libris historiarum delineavi.

Tabella in margines inclusa, quae, quem ambitum illae urbes aemulae Carthago et Roma initio primi belli Punici funestissimi habuerint, demonstrat, facilis est explicatu. Summae benignitati *Dr. Kiepertii* debeo, quod mihi tabula delineata operis perrari a *Della Marmora* compositi uti liquit. Hanc ad minorem mensuram redactam una cum tabella Corsicam demonstrante in margines inclusi.

### XXIV.

#### Graecia tempore migrationis Doricae c. 1000 ante Chr.

*Tabellae in marginem inclusae:* 1) Graecia heroum tempore; 2) Proellum ad Marathona; 3) Proellum ad Plataeas.

Tabula major et prima tabellarum, quas in marginem inclusi, ex magnis tabulis, quae in *Kiepertii* Atlante Graeciam adumbrante continentur, ad minorem mensuram redactae sunt. Quod nisi fecissem, timendum erat, ne falsa exhiberem. Eundem ducem secutus populos et gentes non solum Graeciam ipsam sed etiam Asiam minorem et Syriae oras insulamque Cyprum incolentes genere suo distinxit. Num urbes, quae delineatae sunt in tabula, tam antiquo tempore conditae sint, dubitari potest; tamen plerumque eas recepi, quas iam veteres antiquissimas esse sibi persuaserant. Duae tabellae in marginem inclusae ex opere supra memorato desumptae sunt.

### XXV.

#### Graecia a bello Peloponnesiaco usque ad Philippum II. Regem Macedoniae.

*Tabellae in marginem inclusae:* 1) Graecia tempore bellorum contra Persas; 2) Proellum ad Mantineam; 3) Proellum apud Leuctra.

Haec tabula cum ea, quae proxime procedit, et tabella in tabulae quartae marginem inclusa sic constituta est et comparata, ut, qui velit, totam historiam Graeciae inde ab origine usque ad tempus, quo libertatem amisit, possit persequi. At tabula XIV omnes singulas res, quae ad historiam et geographiam Graecorum pertinent, declarabit. Ne quidquam desit, quod ad Graecum nomen uno quasi obtutu perspicendum conferat, in hac tabula coloniae in Italia meridionali conditae, quae haud parvi sunt momenti, denuo expressae sunt. Complures errores antea commissi correcti sunt et emendati ex minore Atlante de antiqua geographia a *Kieperio* composito, qui quamvis tenuissimo ambitu et brevissima appendice multo plures res graviores ex novissimis scriptis collectas et mira quadam ingenii sagacitate intextas exhibet, quam multa alia opera grandi ambitu, quae speciosam quandam formam prae se ferant.

Neque timeo, ne quis me vituperet, quod designationes pugarum apud Leuctra et Mantineam, quas Epaminondas ipse filias ex se natas esse dicebat, tabulae lateri adjecerim.

### XXVI.

#### Regna successorum Alexandri Magni post magnum Syriae imperium pugna ad Magnesium diremuntur.

*Tabellae in marginem inclusae:* Asia minor et Syria usque ad occupationem Romanorum.

Haec tabula argumentum, quod est in tabula IV, continuat et persequitur ostenditque, quomodo fines regnorum in Asia conditorum et Graeciae commutati sint usque ad tempus, quo Romani imperium suum ad Euphraten et Tigrin proferebant.

Magnum imperium a Seleucidis constitutum magis magisque debilitatum est et imminutum. In terris ad Oxum et Jaxarten sitis imperium Graeco-Bactrianum nominatum caput suum extulerat adeoque terras, quas nunc Irani incolunt, in se receperat. Quod quidem, postquam aliquamdiu floruit, jam secundo saeculo Parthis succubuit, qui illas, quas postremum nominavi, terras occupaverunt, donec barbarorum Turanorum, qui ex Turcica et Germanica gente oriundi Saci, Scythae, Massagetae nominabantur, totum est factum, quum antea omnes terrae ad Indum sitae usque ad Jamunam brevi tantum tempore eorum imperio paruisent. Regnum Parthorum, quod ex ruinis imperii Seleucidarum pugna apud Magnesium anno 191 commissa plane debilitati et finibus Syriae latissime patentibus circumscripti ortum est, in tantum excrevit, ut sub rege Mithridate I. circa medium saeculum secundum inde ab Euphrate usque trans Indum pateret in Asiaque esset potentissimum. Armenia in maiorem et minorem divisa anno 190 ante Chr. ab alieno imperio se liberaverat; iam in eo erat, ut Tigranes, cui minor Armenia parebat, Syria aliisque Asiae minoris terris occupatis, magnum exstrueret imperium, quum victus Romanis succubuit. Quem ambitum Tigranis imperium habuerit, tenuissimis literis expressi. Sed omnes, quas nominavi, civitates (namque Pergamus favore et gratia Romanorum, quibuscum amicitiam fecerat, ad potentiam quandam pervenerat, quae mox erat casura) sensim illorum imperio succubuerunt, cui totum orbem terrarum servire fatum erat. Quo anno singulae civitates illorum ditionis factae sint, tabella in marginem inclusa ostendit.

Omnes tabulas, quae ad historiam ipsam spectant, (dico II, III, IV, IX, X, XXII, XXIII, XXIV, XXV, XXVI) omnia oppida continere, quae eo tempore, ad quod illustrandum compositae sunt, nobilitatem quandam sunt adeptae, vix est quod moneam. Nec minus, qui animam attendit, inveniet, quae ullo tempore facta sit finium commutatio, eam, si ex veteribus scriptoribus potuerit cognosci, expressam esse et notatam.

### XXVII.

#### Pontus Euxinus et quae adjacent.

*Tabellae in marginem inclusae:* 1) Bosphorus Thracicus; 2) Bosphorus Cimmericus; 3) Chersonesus Heracleotica.

Haec quoque tabula ex maxima parte composita est ex iis, quae *Kiepertus* in Atlante ad Graeciam illustrandam facto disposuit. Ad quae accuratius describenda tabulam XV, quae in minore Atlante totius orbis terrarum antiqui est, adhibui.

Regio, quae sita est inter inferiorem Volgam et Tanaim et inter Pontum Euxinum et mare Caspium, ex tabella historico-geographica a *Fr. Kruseo* operi *Goebellii* intexta expressa est.

Me melius aliis ostium Danubii delineasse, acceptum refero *Dr. Kieperio*. Qui quidem vir de literis bene meritis magnam rerum ex novissimis scriptis collectarum copiam mecum communicavit; quibus rebus dispositis atque intextis omnes fere tabulae huius Atlantis auctae sunt et emendatae. Itaque a me impetrare non possum, quo minus ei gratias vel maximas publice agam. Facile quisque sibi persuadebit, fore, ut, nostra rerum geographicarum inprimis orientalium scientia quotidie crescente, non solum tabulae, quae primum sunt compositae, brevissimo quoque tempore correctione indigeant, sed etiam eae, quae postremae sunt delineatae, paucis post annis nequaquam sufficiant, quod homines, qui in antiquitatis studium incumbunt, aut multas res, quae iam notae sunt, emendaturos et nova quadam luce illustraturos aut quae recondita sunt inventuros esse spes est certissima. Ne vero iis, qui hunc Atlantem emerunt, quidquam desit, quod ad rerum geographicarum cognitionem pertineat, nobis summae erit curae, ut, quae corrigenda sunt, in aera incidantur novaeque tabulae per spatia quaedam temporis in lucem emittantur.

Scrib. Landaviae mense Febr. 1850.